

Проблематика арбітражного управління у провадженнях у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю

Поліщук Роман Миколайович¹

Опубліковано	Секція	УДК
12.08.2024	Право	347.7

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13309773>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Арбітражний керуючий під час здійснення своїх повноважень у справі про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю є незалежним.

Чинним законодавством встановлено, що кандидатура арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна визначається виключно судом шляхом автоматизованого відбору із застосуванням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка станом на сьогоднішній день не функціонує. Автором резюмовано, що дана обставина має негативний вплив у практичному аспекті на хід проваджень у справах про банкрутство юридичних осіб. Розпорядник майна призначається господарським судом за пропозицією саме ініціюючого кредитора, при цьому таке право у боржника відсутнє. Тому автором запропоновано внести зміни до Кодексу України з процедур банкрутства, надавши відповідне повноваження боржнику з метою дотримання принципу процесуальної рівності учасників судового процесу.

У роботі встановлено, що контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється господарськими судами.

У статті виявлено, що керівники боржників – товариств з обмеженою відповідальністю у багатьох випадках перешкоджають діяльності розпорядників майна, ігноруючи їх вимоги щодо надання арбітражним керуючим бухгалтерської та фінансової документації, порушуючи приписи абзацу сьомого частини сьомої статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства.

Тому автором висвітлено шляхи подолання зазначеної проблеми через звернення до господарських судів із заявами про зобов'язання вчинити дії, про відсторонення керівників та виконавчих органів управління товариств з обмеженою відповідальністю та покладення виконання їх обов'язків на розпорядників майна, до правоохоронних органів із заявами про вчинення кримінальних правопорушень, передбачених частиною другою статті 382 Кримінального кодексу України.

Автором через аналіз судової практики зазначено, що відсутність можливості та умисне небажання передусім кредиторів відшкодовувати витрати арбітражних керуючих та сплачувати їм винагороду прямо впливає на якість проведення судових процедур щодо товариств з обмеженою відповідальністю.

¹ доктор філософії, докторант Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом», ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9968-5713>

Ключові слова: розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор, юридична особа, господарський суд, державний орган з питань банкрутства, судові процедури, боржник, кредитор.

Problems of arbitration management in bankruptcy proceedings of limited liability companies

Annotation. The insolvency officer shall be independent in the exercise of his/her powers in a limited liability company bankruptcy case.

The current legislation stipulates that the candidacy of an insolvency receiver to perform the powers of an asset manager is determined exclusively by the court through automated selection using the Unified Judicial Information and Telecommunication System, which is currently not functioning. The author summarizes that this circumstance has a negative impact on the course of bankruptcy proceedings of legal entities in practical terms. The economic court appoints the property manager upon the proposal of the initiating creditor, and the debtor does not have such a right. Therefore, the author proposes to amend the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures by granting the relevant authority to the debtor in order to comply with the principle of procedural equality of participants to the court proceedings.

The article establishes that control over the activities of insolvency receivers is exercised by economic courts.

The article reveals that in many cases the directors of debtors - limited liability companies impede the activities of property managers by ignoring their requirements to provide the insolvency officers with accounting and financial documentation, violating the provisions of paragraph seven of part seven of Article 44 of the Bankruptcy Code of Ukraine.

Therefore, the author highlights the ways to overcome this problem by applying to commercial courts with applications for an obligation to take actions, for removal of managers and executive bodies of limited liability companies and assignment of their duties to property managers, and to law enforcement agencies with applications for criminal offenses under part two of Article 382 of the Criminal Code of Ukraine.

The author analyzes court practice and notes that the inability and intentional unwillingness of creditors, first of all, to reimburse the expenses of insolvency officers and pay their remuneration directly affects the quality of court proceedings in respect of limited liability companies.

Keywords: property administrator, rehabilitation manager, liquidator, legal entity, commercial court, state bankruptcy authority, court procedures, debtor, creditor.

Вступ

Арбітражне управління у провадженні у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю є ключовим інструментом, який покликаний забезпечити відновлення платоспроможності юридичних осіб у надскладних економічних умовах воєнного стану в Україні та створити умови для погашення вимог кредиторів у разі банкрутства відповідних суб'єктів господарювання.

Наразі арбітражні керуючі на практиці стикаються з безліччю проблем, пов'язаних з реалізацією через судові процедури положень Кодексу України з процедур банкрутства, який набрав чинності більше п'яти років тому. Бездіяльність органів виконавчої влади та неоднакове трактування господарськими судами статей профільного нормативно-правового акту, призводить до неефективності процедур банкрутства товариств з обмеженою відповідальністю, і як наслідок, - погіршення і так складної економічної та соціальної ситуацій в країні.

Тому данні чинники покликані забезпечити внесення змін до деяких положень Кодексу України з процедур банкрутства на законодавчому рівні, покладення обов'язку, передусім, на Міністерство юстиції України - організаційного забезпечення реалізації приписів закону про банкрутство та єдність судової практики судів вищих інстанцій у розрізі арбітражного управління.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували окремі питання арбітражного управління у процедурі банкрутства були: І. А. Бутирська, І. О. Вечірко, В. В. Джуль, Б. М., Ю. В. Кабенюк, Н. А. Нечай, Поляков, Н. В. Пришва, Я. Г. Рябцева, Т. В. Степанова, Г. Ф. Шершеневич, О. В. Щербанюк.

Разом з тим, дослідженню питання проблематики арбітражного управління у провадженнях у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю належна увага не приділялась.

Метою даної статті є теоретико-практичне дослідження проблематики арбітражного управління у провадженнях у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю шляхом аналізу положень законодавчих актів, зокрема, Кодексу України з процедур банкрутства та судової практики господарських судів, запропонувати шляхи удосконалення організаційної та контролюючої систем арбітражного управління у їх комплексі через внесення змін у нормативно-правові акти та вироблення єдиної правозастосовчої практики у проблемних і спірних питаннях.

Завданнями статті є дослідження актуальних проблем арбітражного управління у провадженнях у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю, зокрема: забезпечення незалежності арбітражних керуючих у судових процедурах; забезпечення практичної реалізації приписів Кодексу України з процедур банкрутства державними органами; забезпечення рівності учасників банкрутних правовідносин у процесі призначення арбітражних керуючих; судового контролю за діяльністю арбітражних керуючих; вироблення дієвого механізму усунення створюваних посадовими особами боржників перешкод у діяльності арбітражних керуючих; забезпечення оплати арбітражним керуючим винагороди та відшкодування їх витрат під час здійснення судових процедур.

Результати

Відповідно до статтею 1, 10, 13, 20 Кодексу України з процедур банкрутства арбітражний керуючий - фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво та інформація про яку внесена до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України. Арбітражний керуючий є суб'єктом незалежної професійної діяльності. Арбітражний керуючий з моменту постановлення ухвали (постанови) про призначення його керуючим санацією або ліквідатором до моменту припинення здійснення ним повноважень прирівнюється до службової особи підприємства-боржника. Одна й та сама особа може здійснювати повноваження арбітражного керуючого на всіх стадіях провадження у справі про банкрутство відповідно до вимог цього Кодексу. Арбітражний керуючий під час здійснення своїх повноважень є незалежним. Забороняється будь-який незаконний вплив, тиск або втручання в діяльність арбітражного керуючого. Контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється державним органом з питань банкрутства та саморегулювальною організацією арбітражних керуючих [1].

Так, згідно із абзацом першим частини першої статті 28 Кодексу України з процедур банкрутства кандидатура арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна або керуючого реструктуризацією визначається судом шляхом автоматизованого відбору із застосуванням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи з числа арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, за принципом випадкового вибору. Частиною

другою статті 28 Кодексу України з процедур банкрутства встановлено, що в ухвалі про прийняття заяви про відкриття провадження у справі господарський суд пропонує трьом визначеним шляхом автоматизованого відбору арбітражним керуючим подати заяву про участь у цій справі. У разі якщо заява про участь у справі надійшла лише від одного арбітражного керуючого, господарський суд призначає таку особу розпорядником майна/керуючим реструктуризацією. У разі якщо заява про участь у справі надійшла від двох або трьох арбітражних керуючих, визначених шляхом автоматизованого відбору, господарський суд призначає розпорядником майна/керуючим реструктуризацією особу, яка була першою визначена шляхом автоматизованого відбору. У разі якщо жоден із арбітражних керуючих, визначених шляхом автоматизованого відбору, не подав до господарського суду заяву про участь у справі, господарський суд призначає розпорядником майна/керуючим реструктуризацією арбітражного керуючого за власною ініціативою [1].

Варто відзначити, що станом на сьогоднішній день Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система для автоматизованого відбору арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, за принципом випадкового відбору, не функціонує.

Дана обставина має негативний вплив у практичному аспекті на хід проваджень у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю, адже в такому разі порушуються принципи законності, процесуальної рівності учасників судового процесу, об'єктивної істини у встановленні та оцінці юридичних фактів.

Більш того, з огляду на набрання чинності Кодексом України з процедур банкрутства 21.04.2019 року, держава Україна, протягом більш ніж п'яти років так і не змогла забезпечити практичну реалізацію положень даного нормативно-правового акту, зокрема, функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи для автоматизованого відбору арбітражних керуючих.

Натомість пунктом 2-1 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства передбачено, що до дня початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи призначення арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна у разі відкриття провадження у справі про банкрутство здійснюється з урахуванням особливостей, визначених цим пунктом, яким передбачено, що заява ініціюючого кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство, крім відомостей, передбачених ч. 1 ст. 34 цього Кодексу, повинна містити пропозицію щодо кандидатури арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна. Ініціюючий кредитор додає до заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство заяву арбітражного керуючого, зазначеного в абз. 2 цього пункту, про участь у справі, яка повинна відповідати вимогам, встановленим ч. 3 ст. 28 цього Кодексу. Господарський суд, відкриваючи провадження у справі про банкрутство, призначає арбітражного керуючого, зазначеного в абз. 2 цього пункту, розпорядником майна [1].

Отже, з вищевикладеного вбачається, що розпорядник майна призначається господарським судом за пропозицією ініціюючого кредитора у справі про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю, що міститься у його заяві про відкриття провадження у справі про банкрутство та у разі подання до заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство заяви такого арбітражного керуючого про участь у справі.

У практичному аспекті дані положення знайшли своє застосування у постанові Північного апеляційного господарського суду від 27.05.2024 року по справі № 910/227/24 [2].

Дана обставина вкотре свідчить про прокредиторський характер Кодексу України з процедур банкрутства, надаючи переваги ініціюючим кредиторам порівняно із боржниками – товариствами з обмеженою відповідальністю у питанні ініціювання призначення своїх кандидатур розпорядників майна у справах про банкрутства, що порушує передусім принцип процесуальної рівності учасників судового процесу.

У разі якщо заява ініціюючого кредитора або боржника - фізичної особи про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) не містить пропозиції щодо кандидатури арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна або керуючого реструктуризацією або до заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) не додано заяви цього арбітражного керуючого про участь у справі, або з підстав, визначених частиною третьою статті 28 цього Кодексу, цього арбітражного керуючого не може бути призначено розпорядником майна або керуючим реструктуризацією, або заяву про відкриття провадження у справі про банкрутство подано боржником - юридичною особою, призначення арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна або керуючого реструктуризацією здійснюється господарським судом самостійно з числа осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, у порядку, що діяв до дня введення цього Кодексу в дію, шляхом застосування автоматизованої системи [1].

Варто відзначити, що положення абзаців третього та п'ятого пункту 2-1 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства мають дискримінаційний характер по відношенню до боржників – товариств з обмеженою відповідальністю, адже останнім не дозволено надавати пропозицій щодо кандидатур арбітражних керуючих для виконання повноважень розпорядників майна, на відміну від боржників – фізичних осіб, які можуть надавати пропозиції щодо керуючих реструктуризацією.

Вважаю, що дану прогалину у чинному законодавстві слід усунути, надавши боржникам можливість надавати пропозиції щодо кандидатур арбітражних керуючих для виконання повноважень розпорядників майна у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю.

Слід також підкреслити, що надання таких повноважень виключно ініціюючому кредитору у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю в багатьох випадках на практиці нівелює положення частин першої, другої статті 13 Кодексу України з процедур банкрутства щодо незалежності арбітражних керуючих, яка забезпечується, зокрема особливим порядком його призначення (пункт перший частини другої статті 13 Кодексу України з процедур банкрутства). Даний негативний вплив додатково підсилюється в силу приписів частин другої статті 30, частин другої статті 34 Кодексу України з процедур банкрутства, коли саме кредитор авансує винагороду арбітражному керуючому трьома розмірами мінімальної заробітної плати за три місяці виконання повноважень. Таким чином, незалежність арбітражного керуючого в даному випадку під час здійснення своїх повноважень у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю є сумнівною в практичному аспекті.

Важливо підкреслити, що у абзаці п'ятому пункту 2-1 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства залишена норма аналогічна частині першій статті 114 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», який втратив чинність, щодо призначення арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна у справі про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю.

Так, даним положенням встановлено, що кандидатура арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) для виконання повноважень розпорядника майна визначається судом самостійно із застосуванням автоматизованої системи з числа осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України. Положення про автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення розпорядника майна господарським судом у справах про банкрутство затверджується Пленумом Вищого господарського суду України за погодженням з державним органом з питань банкрутства. Під час прийняття заяви про порушення справи про банкрутство суд в ухвалі зобов'язує визначеного автоматизованою системою арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) надати заяву на участь у даній справі. У разі якщо від арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), визначеного автоматизованою системою, не надійшла заява про згоду стати розпорядником майна в цій справі, то розпорядника майна призначає суд без застосування автоматизованої системи з числа осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України [3].

Важливою новелою у Кодексі України з процедур банкрутства порівняно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» стало і те, що контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється не тільки державним органом з питань банкрутства – Міністерством юстиції України, а й саморегулювальною організацією арбітражних керуючих.

Арбітражний керуючий призначається господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, для виконання відповідних обов'язків розпорядника майна боржника, керуючого санацією/реструктуризацією, ліквідатора банкрута /керуючого реалізацією майна. Арбітражний керуючий для виконання повноважень розпорядника майна або керуючого реструктуризацією, у разі відсторонення розпорядника майна або керуючого реструктуризацією від виконання повноважень, керуючий санацією, керуючий реалізацією та ліквідатор призначаються господарським судом за клопотанням комітету кредиторів (у справі про банкрутство юридичної особи) чи зборів кредиторів (у справі про неплатоспроможність фізичної особи). Арбітражний керуючий може бути відсторонений господарським судом від виконання повноважень розпорядника майна, керуючого реструктуризацією, керуючого санацією, ліквідатора, керуючого реалізацією за його заявою. Варто наголосити, що комітет кредиторів має право в будь-який час звернутися до господарського суду з клопотанням про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень незалежно від наявності таких підстав. Попри те, що комітет кредиторів має звернутися до господарського суду з клопотанням про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень незалежно від наявності таких підстав, саме господарський суд за клопотанням комітету кредиторів протягом 14 днів постановляє ухвалу про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень [4].

Сутність судового контролю у справах про банкрутство – це дотримання балансу між інтересами кредиторів та боржника. Але процедура банкрутства спрямована саме на те, щоб дійсно були задоволені вимоги кредиторів протягом найближчого часу, щоб ця процедура не затягувалась і здійснювалась відповідно до Кодексу. Суд здійснює контроль у процедурі банкрутства таким чином, щоб не втручатися безпосередньо у функцію та компетенцію арбітражного керуючого. Це дуже важливо, щоб суд своїми діями не підміняв саму компетенцію арбітражного керуючого під час судового контролю. На мою думку, треба звертати увагу саме на підтримання балансу між компетенцією суду і компетенцією арбітражного керуючого [5].

Вважаю, що за доцільне запропонувати внести зміни до статті 20 Кодексу України з процедур банкрутства, доповнивши дані положення додатково судовим контролем за діяльністю арбітражних керуючих.

Касаційний господарський суду Верховного Суду у своїй постанові від 06.02.2024 року по справі № 910/21840/14 зазначив, що механізм захисту права кредитора, інших учасників справи про банкрутство від помилки або незаконних дій ліквідатора законодавець реалізував, визначивши в розділі I книги другої КУзПБ обсяг і підстави відповідальності арбітражного керуючого за невиконання або неналежне виконання обов'язків. Зокрема, невиконання або неналежне виконання арбітражним керуючим своїх обов'язків законодавець відносить до дисциплінарного проступку, що є підставою для притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності (частина перша, пункт 3 частини другої статті 19 КУзПБ). Крім того невиконання або неналежне виконання обов'язків, покладених на арбітражного керуючого, зловживання правами арбітражного керуючого, подання до суду неправдивих відомостей тощо є підставою для відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень, що здійснюється господарським судом за клопотанням учасника провадження у справі або за власною ініціативою (пункти 1- 3 частини четвертої статті 28 цього Кодексу). Поряд із цим в статті 25 КУзПБ законодавець передбачив регулювання порядку відшкодування шкоди, заподіяної з вини арбітражного керуючого: шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних дій арбітражного керуючого, відшкодовується відповідно до закону; шкода, заподіяна особі внаслідок неумисних дій або помилки арбітражного керуючого, відшкодовується за рахунок арбітражного керуючого або страхових виплат у разі укладення ним договору страхування; шкода, заподіяна особі внаслідок умисних дій чи бездіяльності арбітражного керуючого, відшкодовується арбітражним керуючим. За змістом наведених положень КУзПБ, заперечень та незгоди з діями (бездіяльністю) арбітражного керуючого, зокрема ліквідатора, під час здійснення процедури банкрутства (неплатоспроможності), а також враховуючи мету, яку намагається досягнути заявник, не погоджуючись та оскаржуючи дії (бездіяльність) арбітражного керуючого, звернення заявника умовно можна поділити на три типи, згідно з якими заявник домагається: усунення та виправлення арбітражним керуючим відповідних помилок, недоліків при виконанні своїх обов'язків у справі про банкрутство (неплатоспроможність) задля приведення до належного виконання цих обов'язків, і, відповідно, до належного здійснення процедури банкрутства (неплатоспроможності); відсторонення арбітражного керуючого від виконання ним обов'язків у відповідній справі з призначенням іншого арбітражного керуючого для виконання відповідних функцій (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора); відшкодування арбітражним керуючим шкоди, заподіяної ним при виконанні відповідних повноважень та обов'язків у справі про банкрутство (неплатоспроможність). При цьому якщо перших два типи звернення (за заявою, клопотанням та скаргою) не містять у вимогах грошової складової, то третій тип звернення має відповідну складову. У зв'язку з наведеним розмежуванням у зверненнях до суду у справі про банкрутство щодо дій арбітражного керуючого законодавець встановив різне правове регулювання для їх розгляду і для вирішення відповідних спорів між заявником та арбітражним керуючим [6].

Слід наголосити на тому, що запропоноване автором надання можливості боржникам – товариствам з обмеженою відповідальністю наряду із ініціюючими кредиторами висловлювати пропозиції щодо кандидатур арбітражних керуючих для виконання повноважень розпорядників майна у справах про банкрутство поєднане із судовим контролем (визначення саме господарським судом в кінцевому варіанті гідної кандидатури з-поміж запропонованих учасниками) забезпечить дотримання основних

принципів господарського судочинства, таких як диспозитивність, законність, рівність та справедливість.

Як вбачається зі статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства розпорядник майна зобов'язаний, зокрема, розглядати заяви кредиторів з грошовими вимогами до боржника, що надійшли в установленому цим Кодексом порядку; проводити аналіз фінансово-господарського стану, інвестиційної та іншої діяльності боржника та становища на ринках боржника, встановлювати за результатами його проведення наявність або відсутність ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, вчинення незаконних дій у разі банкрутства; надавати господарському суду та комітету кредиторів звіт про свою діяльність, а також здійснювати розкриття кредиторам інформації щодо фінансового стану боржника та ходу провадження у справі; не пізніше двох місяців з дня відкриття провадження у справі про банкрутство провести інвентаризацію майна боржника та визначити його вартість. У свою чергу, у процедурі розпорядження майном боржник зобов'язаний забезпечити розпоряднику майна можливість безпосереднього доступу до інформації, що зберігається у базах даних (у тому числі електронних), які використовуються посадовими особами боржника для ведення бухгалтерського, податкового та управлінського обліку, а також для формування бухгалтерської, статистичної та податкової звітності, та/або забезпечити можливість розпоряднику майна ознайомитися з такою інформацією в інший спосіб з можливістю друкувати та/або копіювати документи, необхідні для здійснення повноважень розпорядника майна, з урахуванням вимоги частини четвертої статті 10 цього Кодексу [1].

Так, пунктом першим Розділу II Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства № 14 від 19.01.2006 основними джерелами інформації для проведення аналізу є: установчі документи, підприємства (засновницький договір, статут), а також довідка про включення до ЄДРПОУ, свідоцтво про державну реєстрацію, реєстр власників акцій (за наявності); баланс підприємства (форма N 1); звіт про фінансові результати (форма N 2); звіт про рух грошових коштів (форма N 3); звіт про власний капітал (форма N 4); примітки до річної фінансової звітності (форма N 5); звіт про наявність та рух основних фондів, амортизацію (знос) (форма N 11-03); обстеження технологічних інновацій промислового підприємства (форма N 1- інновація); звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість (форма N 1-Б); звіт з праці (форма N 1-ПВ); звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці (форма N 1-ПВ (умови праці)); звіт про використання робочого часу (форма N 3-ПВ); звіт про виробництво промислової продукції (форма N 1П-НПП) [7].

Натомість на практиці керівники боржників – товариств з обмеженою відповідальністю ігнорують запити розпорядників майна щодо надання арбітражному керуючому бухгалтерської та фінансової документації, порушуючи приписи абзацу сьомого частини сьомої статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства.

В той же час відповідно до частини десятої статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства розпорядник майна не має права втручатися в оперативно-господарську діяльність боржника, крім випадків, передбачених цим Кодексом [1].

Одним із заходів впливу на таких порушників є, зокрема, подання заяв розпорядниками майна товариств з обмеженою відповідальністю до господарського суду про зобов'язання вчинити дії.

Так, ухвалою Господарського суду міста Києва від 22.05.2024 року по справі № 910/2526/24 клопотання розпорядника майна боржника про зобов'язання вчинити дії задоволено. Зобов'язано ОСОБА_1 (ІПН НОМЕР_1 ; АДРЕСА_1) надати розпоряднику

майна - арбітражному керуючому Косякевичу С.О. (Свідоцтво Міністерства юстиції України від 31.01.2013 № 40) необхідну для проведення відповідного аналізу бухгалтерську та фінансову документацію товариства з обмеженою відповідальністю "ПРЕДІУМ- ІНВЕСТ" (ЄДРПОУ 34729397, 03170, м. Київ, вул. Янтарна, 6), в т. ч. згідно переліку, визначеного Методичними рекомендаціями щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджених наказом Мінекономіки № 14 від 19.01.2006, а саме, зокрема: перелік об'єктів нерухомого майна (земельні ділянки, будівлі, споруди тощо), право власності на які зареєстровано за боржником із зазначенням площ, адрес та найменувань; копії правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, право власності на які зареєстровано за боржником; копії договорів оренди об'єктів рухомого та нерухомого майна, в який боржник виступає орендодавцем чи орендарем; перелік рухомого майна (автотранспорт, обладнання тощо), яке перебуває у власності боржника; перелік підприємств, корпоративними правами яких володіє боржник із зазначенням кількості акцій (розміру частки) у відсотках; інвентаризаційні відомості основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків боржника, станом на останню дату проведення інвентаризації; копії наказів про призначення матеріально відповідальних осіб і договору про повну індивідуальну матеріальну відповідальність за збереження матеріальних цінностей підприємства, їх облік та контроль; копії договорів - застави (іпотеки) активів боржника, кредитних договорів з фінансовими установами, тощо; зобов'язано надати розпоряднику майна відомості: про розрахункові та інші рахунки підприємства із зазначенням наявних на них грошових коштів та банківських установ, що здійснюють розрахунково-касове обслуговування підприємства; про заборгованість по заробітній платі працівникам підприємства (із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові працівника, його посади, суми заборгованості та періоду, за який вона виникла); про рух грошових коштів по рахунках підприємства в період за три роки до порушення провадження у справі про банкрутство; про наявну дебіторську заборгованість з підтверджуючими документами; про наявність або відсутність об'єктів промислової та/або інтелектуальної власності, зареєстрованих за боржником; про відсутність (наявність) за межами України валютних цінностей та майна, що належать підприємству; про майнові активи підприємства, які було відчужено за останні три роки з підтверджуючими документами [8].

Недієвість даного механізму впливу на керівника боржника підтверджується, зокрема, постановою Господарського суду міста Києва від 18.09.2023 по справі № 910/2116/21, де встановлено, що керівника ПрАТ «АК «Укртранс» Гудзенка С. Г. суд двічі зобов'язував передати розпоряднику майна Беркуту М. С. бухгалтерську та фінансову документацію боржника задля можливості проведення інвентаризації майна, що так і не дало ніяких результатів. Це призвело до проведення інвентаризації майна боржника самостійно розпорядником майна і подання до суду відомостей про її результати на підставі неповних та недостатніх виявлених відомостей [9].

Варто відзначити, що згідно із частинами першою, другою статті 382 Кримінального кодексу України умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню - карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років. Ті самі дії, вчинені службовою особою, - караються штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до п'яти

років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років [10].

Для встановлення факту умисного невиконання судового рішення має важливе значення з'ясування питання про наявність реальної можливості його виконати. Зокрема, відсутність реальної можливості виконати рішення суду виключає відповідальність за ст. 382 КК. Водночас, для встановлення факту умисного невиконання достатньо підтвердити, що зобов'язана особа мала можливість хоча б частково виконати судові рішення, але без поважних причин не зробила цього. Саме такі правові висновки викладені у постановах Верховного Суду від 14.05.2019 року по справі № 319/841/16-к; від 29.10.2019 року по справі № 509/255/14-к, від 12.02.2020 року по справі № 659/1012/18 [11; 12; 13].

Отже, у разі умисного невиконання керівником боржника - товариства з обмеженою відповідальністю ухвали господарського суду про зобов'язання передати розпоряднику майна бухгалтерської та фінансової документації, останньому слід звертатися до правоохоронних органів із заявою про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого частиною другою статті 382 Кримінального кодексу України.

Крім того, відповідно до частин дванадцятої, тринадцятої статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства повноваження керівника боржника та виконавчих органів його управління, покладені на них відповідно до законодавства чи установчих документів, можуть бути припинені в разі, якщо ними не вживаються заходи щодо забезпечення збереження майна боржника, створюються перешкоди діям розпорядника майна чи допускаються інші порушення законодавства. У разі виявлення обставин, передбачених абзацом першим цієї частини, за клопотанням кредиторів або інших учасників справи ухвалою господарського суду повноваження керівника та виконавчих органів управління боржника припиняються, а виконання відповідних обов'язків тимчасово покладається на розпорядника майна до призначення в порядку, визначеному законодавством та установчими документами, нового керівника боржника та виконавчих органів управління боржника. З дня постановлення господарським судом ухвали про припинення повноважень керівника боржника або органів управління боржника керівник, повноваження якого припинені ухвалою господарського суду, зобов'язаний протягом трьох днів передати розпоряднику майна, а розпорядник майна - прийняти бухгалтерську та іншу документацію боржника, його печатки і штампи, матеріальні та інші цінності. У разі ухилення від виконання зазначених обов'язків керівник боржника несе зобов'язання з відшкодування збитків, завданих таким ухиленням [1].

Так, ухвалою Господарського суду Київської області від 27.06.2024 року по справі № 911/521/24 було встановлено, що усі запити розпорядника майна Чичви Олега Сергійовича керівником Товариства з обмеженою відповідальністю «Агросвіт Фарм» - Невірко Андрієм Вікторовичем проігноровано, документи фінансово-господарської діяльності боржника не надано, представники боржника у судові засідання не з'являються, пояснень щодо стану боржника, наявних активів, дебіторської заборгованості боржника, стану розрахунків з бюджетом, заборгованості по заробітній платі, тощо не надано. Матеріали справи не містять жодних доказів того, що керівником боржника вчиняються будь-які дії щодо збереження майна боржника, продовження його господарської діяльності. В зв'язку з відсутністю підтверджуючих документів розпорядник майна фактично позбавлений можливості провести аналіз фінансово-господарської діяльності боржника та визначити його реальний фінансовий стан, що, крім іншого, призводить до затягування судового процесу та порушує права учасників провадження у даній справі. Відтак, суд дійшов висновку про наявність фактів протидії

діям розпорядника майна Чичви Олега Сергійовича, а саме: ненадання інформації по фінансовому, господарському, інвестиційному стану боржника, ухилення від розгляду спільно з розпорядником майна боржника грошових вимог кредиторів, неявку у судові засідання, що не дає розпоряднику майна боржника реалізувати свої права та обов'язки у процедурі розпорядження майном. Враховуючи вищезазначене, суд вважає за необхідне, задля уникнення порушення законних прав та інтересів боржника і кредиторів, забезпечення збереження майна боржника, усунення перешкод у належному виконанні розпорядником майна своїх повноважень, визначених Кодексом України з процедур банкрутства, задовольнити заяву розпорядника майна Товариства з обмеженою відповідальністю «Агросвіт Фарм» арбітражного керуючого Чичви Олега Сергійовича б/н від 05.06.2024 (вх. 2893 від 05.06.2024), припинити повноваження ОСОБА_1 як керівника Товариства з обмеженою відповідальністю «Агросвіт Фарм», повноваження керівника боржника - Товариства з обмеженою відповідальністю «Агросвіт Фарм» покласти на розпорядника майна - арбітражного керуючого Чичву Олега Сергійовича, а також зобов'язати ОСОБА_1 протягом трьох днів з дня постановлення ухвали передати розпоряднику майна бухгалтерську та іншу документацію боржника, його печатки і штампи, матеріальні та інші цінності [14].

Таким чином, у разі виявлення обставин, передбачених абзацом першим частини дванадцятої статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства, учасникам справи про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю слід звертатися із заявами до господарського суду про відсторонення керівника та виконавчих органів управління боржника та покладення виконання їх обов'язків на розпорядника майна.

Що стосується питання відшкодування шкоди, завданої вже арбітражним керуючим у межах справ про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю, то слід звернутися до правової позиції Касаційного господарського суду Верховного Суду, викладеної у постанові від 06.02.2024 року по справі № 910/21840/14.

Так, вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної особі арбітражним керуючим, заявляються не до боржника, а до такого особливого суб'єкта цивільної та господарської відповідальності у справі про банкрутство, як арбітражний керуючий (стаття 25 КУзПБ), тоді як ні ГПК України, ні КУзПБ безпосередньо не визначають процесуальних правил (процедури) розгляду відповідних вимог та зазначеної категорії спору. Втім, враховуючи, що вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної арбітражним керуючим, впливають та пов'язані безпосередньо зі здійсненням процедур у справі про банкрутство, Суд доходить висновку, що в разі якщо поряд з оскарженням дій/бездіяльності арбітражного керуючого у справі про банкрутство заявник заявляє до арбітражного керуючого вимогу про відшкодування шкоди, завданої його діями/бездіяльністю, ці вимоги мають заявлятися та розглядатися у спорі про відшкодування шкоди: із дотриманням вимог щодо загальних підстав відповідальності за завдану майнову шкоду, передбачених, зокрема, статтею 1166 ЦК України (пункти 8.10, 8.11); за правилами заявлення вимог та розгляду спорів майнового характеру, що вирішуються у межах справи про банкрутство (стаття 7 КУзПБ), тобто за правилами позовного провадження. Поряд із цим, якщо заявник, не погоджуючись з діями/бездіяльністю арбітражного керуючого, звертається з вимогами про відшкодування шкоди, заподіяної арбітражним керуючим, з порушенням наведених порядку та вимог - не з позовом про відшкодування шкоди, а за скаргою на дії арбітражного керуючого (ліквідатора) у справі про банкрутство, то ця скарга задоволенню не підлягає, а суд ухвалює про відмову в її задоволенні [6].

Окремо слід приділити увагу проблематиці питання оплати арбітражному керуючому винагороди та відшкодування його витрат під час здійснення процедур банкрутства товариств з обмеженою відповідальністю.

Так, відповідно до статті 30 Кодексу України з процедур банкрутства арбітражний керуючий виконує повноваження за грошову винагороду. Сплата основної винагороди арбітражного керуючого за виконання ним повноважень розпорядника майна, ліквідатора, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого реалізацією здійснюється за рахунок коштів, авансованих заявником (кредитором або боржником) на депозитний рахунок господарського суду, який розглядає справу, до моменту подання заяви про відкриття провадження у справі. У разі якщо процедура триває після закінчення авансованих заявником коштів, основна винагорода арбітражного керуючого сплачується за рахунок коштів, одержаних боржником - юридичною особою у результаті господарської діяльності, або коштів, одержаних від продажу майна боржника, яке не перебуває в заставі, або коштів фонду, створеного кредиторами для виплати грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого (у разі його створення). Витрати арбітражного керуючого, пов'язані з виконанням ним повноважень у справі, відшкодовуються в порядку, передбаченому цим Кодексом, крім витрат на страхування його професійної відповідальності, а також витрат, пов'язаних з виконанням таких повноважень у частині, в якій зазначені витрати перевищують регульовані державою ціни (тарифи) на відповідні товари, роботи, послуги чи ринкові ціни на день здійснення відповідних витрат або замовлення (придбання) товарів, робіт, послуг. Кредитори можуть створювати фонд для виплати грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого. Порядок формування фонду та порядок використання його коштів визначаються рішенням зборів кредиторів (у справі про неплатоспроможність фізичної особи) чи комітету кредиторів (у справі про банкрутство юридичної особи) та затверджуються ухвалою господарського суду [1].

Кодексом України з процедур банкрутства не передбачено права на відстрочку або звільнення ініціюючого кредитора або боржника - товариства з обмеженою відповідальністю від авансування винагороди арбітражному керуючому (розпоряднику майна), адже дана категорія не є тотожною категорії судового збору.

Варто відзначити, що процедура розпорядження майном товариств з обмеженою відповідальністю згідно положень частини другої статті 44 Кодексу України з процедур банкрутства не може перевищувати 170 днів. При цьому, на практиці господарські суди, керуючись приписами статті 119 Господарського процесуального кодексу України продовжують відповідний процесуальний строк судової процедури.

Натомість, у разі закінчення авансованих ініціюючим кредитором або боржником - товариством з обмеженою відповідальністю коштів поряд з обставинами не ведення боржником господарської діяльності, відсутності майна у останнього та не створення кредиторами відповідного фонду, постає питання за рахунок яких джерел виплачувати грошову винагороду та відшкодувати витрати арбітражного керуючого.

Як зазначив Господарський суд міста Києва у своїй ухвалі від 18.07.2023 року по справі 910/11619/14 оскільки, виробнича діяльність боржника припинена, коштів від реалізації майна боржника виявилось недостатньо для погашення заборгованості зі сплати винагороди та відшкодування витрат ліквідатора, то єдиним джерелом оплати послуг та відшкодування витрати ліквідатора є кошти кредиторів. Таким чином, господарський суд пропорційно до їх грошових вимог стягнув з кредиторів боржника на користь арбітражного керуючого грошову винагороду та за рахунок їх пропорційно відшкодував його витрати [15].

Відповідно до судової позиції Верховного Суду, викладеної у постановках від 30.01.2019 у справі № 910/32824/15 та від 01.08.2018 у справі № 912/1783/16, якщо у банкрута відсутні активи, а саме майно, грошові кошти, за рахунок яких можливе було б створення фонду для оплати послуг арбітражного керуючого, а тому у випадку, коли оплата послуг арбітражного керуючого здійснюється не за рахунок коштів, одержаних

від продажу майна боржника, чи коштів, одержаних у результаті господарської діяльності боржника, така оплата повинна здійснюватись за рахунок коштів кредиторів. Крім того, законодавець не ставить порядок розподілу витрат на оплату послуг ліквідатора в залежність від майнового стану кожного кредитора у справі про банкрутство, правового статусу кредитора (особа, заснована на приватній чи державній формі власності, державний орган, громадська організація тощо), від джерел фінансування того чи іншого кредитора, а також від майнових результатів арбітражного керуючого у справі про банкрутство. Невиявлення ліквідатором боржника в процедурі ліквідації майна боржника, інших його активів чи грошових коштів жодним чином не має впливати на оплату його послуг. Верховний Суд визнав за необхідне відзначити, що ініціюючи провадження у справі про банкрутство, кредитори як споживачі послуг арбітражного керуючого, котрі очікують на результат його діяльності, мають усвідомлювати, що надавши на свій ризик згоду на участь у справі про банкрутство, однак не знайшовши майна як джерела своїх доходів і покриття видатків, арбітражний керуючий правомірно очікує покриття забезпечення процедури, яке у такому випадку лягає тягарем на кредиторів (кредитора) неплатоспроможного боржника [16;17].

Слід зазначити, відмова від авансування, відсутність майна у боржника або ж відсутність інших джерел для покриття витрат на виплату винагороди арбітражному керуючому можна розцінювати як примушування до безоплатної праці, що забороняється та прирівнюється до рабства в контексті ст. 4 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та інших міжнародних актів (зокрема, Конвенції 1926 року про заборону рабства, Конвенції Міжнародної організації праці про примусову чи обов'язкову працю 1930 року ратифіковану Україною 10.08.1956 року, Конвенції Міжнародної організації праці №105 про скасування примусової праці 1957 року ратифіковану Україною 05.10.2000 року).

Проблема оплати послуг арбітражних керуючих та відшкодування їх витрат є предметом постійних дискусій. Однак це питання турбує й кредиторів, які й так несуть тягар фінансових втрат через невиконання зобов'язань боржниками, та ще й вимушені додатково фінансувати арбітражних керуючих. Кредитори як споживачі послуг арбітражного керуючого, які очікують на результат його діяльності, мають усвідомлювати, що арбітражний керуючий, своєю чергою, правомірно очікує на отримання передбаченої законом грошової винагороди у зв'язку з належним здійсненням ним повноважень розпорядника майна, ліквідатора, керуючого санацією, реструктуризацією та реалізацією у конкретній справі. Оплата грошової винагороди у випадку неможливості її здійснення з інших джерел має покладатися на кредиторів (кредитора) неплатоспроможного боржника [18].

Вважаю, що у Кодекс України з процедур банкрутства слід внести зміни до частин другої, четвертої статті 34, збільшивши розмір авансування винагороди арбітражному керуючому до шести розмірів мінімальної заробітної плати за шість місяців виконання повноважень, враховуючи строк (170 днів) введення процедури розпорядження майном боржників – товариств з обмеженою відповідальністю, хоча це і збільшує тягар для ініціаторів відкриття проваджень у справах про банкрутство.

Поряд з цим слід зазначити, що відсутність можливості або умисне небажання відшкодувати витрати арбітражного керуючого прямо впливає на якість проведення процедур банкрутства товариств з обмеженою відповідальністю, адже за звернення до господарського суду із заявами, зокрема, про визнання недійсними правочинів, повернення майна, стягнення грошових коштів, спростування майнових дій, вчинених боржниками, Законом України «Про судовий збір» передбачена сплата судового збору, як за немайнові, так і за майнові спори.

Висновки

Дослідивши проблематику арбітражного управління у провадженнях у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю через призму судової практики слід зазначити, що дане питання є надзвичайно актуальним та надважливим.

Варто наголосити на тому, що забезпечення незалежності арбітражних керуючих у всіх судових процедурах, які застосовуються до боржників – товариств з обмеженою відповідальністю є ключовим завданням задля створення ефективних умов та законного порядку відновлення платоспроможності таких боржників або визнання їх банкрутами з метою задоволення вимог якомога більшої кількості кредиторів.

На сьогодні Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система для автоматизованого відбору арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, за принципом випадкового відбору, не функціонує, що має негативний вплив у практичному аспекті на хід проваджень у справах про банкрутства товариств з обмеженою відповідальністю, чим порушуються принципи законності, процесуальної рівності учасників судового процесу, об'єктивної істини у встановленні та оцінці юридичних фактів.

Держава в особі органів виконавчої влади, зокрема, Міністерства юстиції України, має виправити цей недолік, забезпечивши практичну реалізацію вищезазначених положень Кодексу України з процедур банкрутства, який набрав чинності більш ніж п'ять років тому.

Обставина надання переваги ініціюючим кредиторам порівняно із боржниками – товариствами з обмеженою відповідальністю у питанні ініціювання призначення своїх кандидатур розпорядників майна у справах про банкрутства, свідчить про прокредиторський характер Кодексу України з процедур банкрутства та носить дискримінаційний забарвлення. Тому слід внести зміни до положень пункту 2-1 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства, надавши також і боржникам – юридичним особам можливості внесення пропозицій щодо кандидатур арбітражних керуючих для виконання повноважень розпорядників майна у справах про банкрутство.

Варто відзначити, що контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється державним органом з питань банкрутства – Міністерством юстиції України, господарськими судами та саморегулювальною організацією арбітражних керуючих. Господарські суди, виконуючи організаційні та контролюючі функції, будучи арбітром у судових спорах, відіграють надзвичайно велику роль у підборі гідних та професійних кандидатур з-поміж запропонованих учасниками справ розпорядників майна, керуючих санацією та ліквідаторів на всіх стадіях банкрутства товариств з обмеженою відповідальністю.

Серед найбільш актуальних проблем арбітражного управління, які виникають під час здійснення судових процедур у справах про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю слід виділити наступні: не надання виконавчими органами боржників арбітражним керуючими бухгалтерської та фінансової документації задля виконання, зокрема, розпорядниками майна, покладених на них обов'язків, встановлених частиною третьою статтею 44 Кодексу України з процедур банкрутства; відсутність оплати арбітражному керуючому винагороди та відшкодування його витрат під час здійснення судових процедур банкрутства товариств з обмеженою відповідальністю; відшкодування шкоди, завданої арбітражними керуючими у межах справ про банкрутство; тощо.

Автором запропоновані в розрізі судової практики шляхи вирішення означених вище проблем, а саме: подання розпорядниками майна до господарських судів заяв про зобов'язання керівників юридичних осіб передати бухгалтерську та фінансову

документацію; звернення до правоохоронних органів із заявами про вчинення кримінальних правопорушень, передбачених частиною другою статті 382 Кримінального кодексу України; звернення із заявами до господарських судів про відсторонення керівників та виконавчих органів управління товариств з обмеженою відповідальністю та покладення виконання їх обов'язків на розпорядників майна; звернення учасників справ про банкрутство до судів із скаргами на дії арбітражних керуючих та позовними заявами про відшкодування ними завданої матеріальної шкоди; стягнення з кредиторів юридичних осіб пропорційно до їх грошових вимог на користь арбітражних керуючих, як грошової винагороди, так і відшкодування їх витрат.

Автором, серед іншого, запропоновано внести зміни до частин другої, четвертої статті 34 Кодексу України з процедур банкрутства, збільшивши розмір авансування винагороди арбітражному керуючому до шести розмірів мінімальної заробітної плати за шість місяців виконання повноважень.

Список використаних джерел

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 07.08.2024).
2. Постанова Північного апеляційного господарського суду від 27 травня 2024 року по справі № 910/227/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119329433> (дата звернення: 07.08.2024).
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (дата звернення: 07.08.2024).
4. Жуков С. Судовий контроль у справах про банкрутство: особливості та практика Верховного Суду. Круглий стіл «Принцип концентрації розгляду спорів в межах справи про банкрутство всіх спорів, стороною в яких є боржник». 2023. Північний апеляційний господарський суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Sud_kont_bankr.pdf (дата звернення: 07.08.2024).
5. Жуков С., Ткаченко Н. Судді КГС ВС обговорили питання розмежування видів контролю за діяльністю арбітражних керуючих. 28.12.2020. Північний апеляційний господарський суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/presentation/news/1047662/> (дата звернення: 07.08.2024).
6. Постанова Касаційного господарського суду Верховного Суду від 06.02.2024 року по справі № 910/21840/14. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117040363> (дата звернення: 07.08.2024).
7. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені наказом Мінекономіки № 14 від 19.01.2006 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26.10.2010 № 1361). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text> (дата звернення: 07.08.2024).
8. Ухвала господарського суду міста Києва від 22 травня 2024 року по справі № 910/2526/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119520306#> (дата звернення: 07.08.2024).
9. Постанова Господарського суду міста Києва від 18.09.2023 року по справі № 910/2116/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113793284> (дата звернення: 07.08.2024).
10. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 07.08.2024).

11. Постанова Верховного Суду від 14.05.2019 року по справі № 319/841/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81841881> (дата звернення: 07.08.2024).
12. Постанова Верховного Суду від 29.10.2019 року по справі № 509/255/14-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85412767> (дата звернення: 07.08.2024).
13. Постанова Верховного Суду від 12.02.2020 року по справі № 659/1012/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87640607> (дата звернення: 07.08.2024).
14. Ухвала Господарського суду Київської області від 27.06.2024 року по справі № 911/521/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120058730> (дата звернення: 07.08.2024).
15. Ухвала Господарського суду міста Києва від 18.07.2023 року по справі 910/11619/14. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112311429> (дата звернення: 07.08.2024).
16. Постанова Верховного Суду від 30.01.2019 у справі № 910/32824/15. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79589196> (дата звернення: 07.08.2024).
17. Постанова Верховного Суду від 01.08.2018 у справі № 912/1783/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75825139> (дата звернення: 07.08.2024).
18. Тищенко Н. Що не так з авансуванням винагороди арбітражному керуючому. Юридична Газета online. № 2(756). 2022. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/shcho-ne-tak-z-avansuvannyam-vinagorodi-arbitrazhnomu-keruyuchomu.html> (дата звернення: 07.08.2024).